

Bekendtgørelse om socialtilsyn

I medfør af § 2, stk. 6, § 5, stk. 12, § 5 a, stk. 3, § 6, stk. 4, § 7, stk. 6, § 8, stk. 3, § 9, stk. 2, § 12, stk. 6, § 16, stk. 4, § 18 b, stk. 6, § 18 c, stk. 3, § 18 f, stk. 9, § 18 g, stk. 5, § 21, § 23, stk. 7, og § 24, stk. 6, i lov om socialtilsyn, jf. lovbekendtgørelse nr. ~~171-1109~~ af ~~28. januar~~ 1. juli 2022, og § 14, stk. 8, i lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 170 af 24. januar 2022, fastsættes:

Kapitel 1

Varetagelse af funktionen som socialtilsyn og fravigelse heraf

§ 1. Funktionen som socialtilsyn, jf. § 2, stk. 1, i lov om socialtilsyn, varetages af kommunalbestyrelsen i de kommuner, der fremgår af § 2, stk. 2-5, i lov om socialtilsyn. Hertil gælder følgende undtagelser i prioriteret rækkefølge, jf. § 2, stk. 6, i lov om socialtilsyn:

- 1) Socialtilsynet i Region Sjælland varetager opgaven vedrørende godkendelse af og tilsyn med botilbud til voksne, jf. § 108, i lov om social service, med sikrede afdelinger, samt delvis lukkede døgninstitutioner og delvis lukkede afdelinger på døgninstitutioner, sikrede døgninstitutioner og særligt sikrede afdelinger samt åbne afdelinger i tilknytning til en delvis lukket afdeling eller døgninstitution eller en sikret døgninstitution, jf. § 66, stk. 1, nr. 7, i lov om social service.
- 2) Socialtilsynet i Region Syddanmark varetager opgaven vedrørende godkendelse af og tilsyn med pladser på efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling, jf. § 66, stk. 1, nr. 8, i lov om social service, når skolen har flere end otte pladser til anbringelse, og opgaven vedrørende godkendelse af og tilsyn med opholdssteder for børn og unge, jf. § 66, stk. 1, nr. 6, i lov om social service, som har tilknyttet et eller flere skibsprojekter.
- 3) Socialtilsynet i Region Hovedstaden varetager opgaven vedrørende godkendelse af og tilsyn med private sociale tilbud, der indgår i koncerner eller koncernlignende konstruktioner samt tilsynet med samhandlen i koncerner eller koncernlignende konstruktioner, og som har hovedadresse i Region Hovedstaden eller Region Sjælland.
- 4) Socialtilsynet i Region Midtjylland varetager opgaven vedrørende godkendelse af og tilsyn med private sociale tilbud, der indgår i koncerner eller koncernlignende konstruktioner samt tilsynet med samhandlen i koncerner eller koncernlignende konstruktioner, og som har hovedadresse i Region Nordjylland, Region Midtjylland eller Region Syddanmark.
- 5) Socialtilsynet i Region Nordjylland varetager opgaven vedrørende godkendelse af og tilsyn med foreninger og private virksomheder, der varetager arbejdsgiverfunktioner i ordninger efter §§ 95 og 96 i lov om social service.

Kapitel 2

Tilbud og plejefamilier

Ansøgning om og tilrettelæggelse af godkendelse og socialtilsynets forpligtelser i forbindelse hermed

§ 2. Ansøgning om godkendelse efter § 5, stk. 1, i lov om socialtilsyn skal indgives til socialtilsynet ved anvendelse af den digitale løsning, som Social- og Ældreministeriet stiller til rådighed (digital selvbetjening) på Tilbudsportalen. Ansøgninger, der ikke indgives ved digital selvbetjening, afvises af socialtilsynet, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Hvis der er særlige forhold, der gør, at en person, der søger om godkendelse som plejefamilie, ikke må forventes at kunne anvende digital selvbetjening efter stk. 1, skal socialtilsynet tilbyde, at ansøgningen kan indgives ved anvendelse af det ansøgningskema, som stilles til rådighed på Tilbudsportalen.

Stk. 3. Socialtilsynet kan helt ekstraordinært ud over de i stk. 2 nævnte tilfælde undlade at afvise en ansøgning, der ikke er indgivet ved digital selvbetjening, hvis der ud fra en samlet økonomisk vurdering er klare fordele for socialtilsynet ved at modtage ansøgningen på anden måde end digitalt.

Stk. 4. En digital ansøgning anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for socialtilsynet.

§ 3. Socialtilsynets afgørelse om godkendelse skal meddeles i en skriftlig afgørelse, der skal begrundes i overensstemmelse med forvaltningslovens §§ 22 og 24.

Stk. 2. Hvis en godkendelse er betinget af, at visse vilkår opfyldes, jf. § 5, stk. 7, i lov om socialtilsyn, skal vilkårene samt den eventuelle frist for deres opfyldelse fremgå af afgørelsen.

Koncept for godkendelse af plejefamilier

§ 4. Socialtilsynet skal, jf. § 5 a i lov om socialtilsyn, ved sin godkendelse efter § 5 i lov om socialtilsyn af almene plejefamilier, forstærkede plejefamilier og specialiserede plejefamilier, jf. § 66, stk. 1, nr. 1-3, i lov om social service, følge godkendelseskonceptet i bilag 3.

Ophør af godkendelse

§ 5. Socialtilsynet skal, når socialtilsynet træffer afgørelse om ophør af godkendelsen, fastsætte en rimelig frist for ophøret, jf. dog stk. 2. Fristen skal fastsættes på baggrund af en vurdering af de forhold, der har ført til, at der træffes afgørelse om ophør.

Stk. 2. Socialtilsynet kan uanset stk. 1 bringe en godkendelse til ophør straks, hvis særlige forhold gør dette påkrævet, herunder pludselig opstået begrundet mistanke om strafbare forhold eller akut risiko for borgernes sikkerhed og sundhed.

Stk. 3. Socialtilsynet skal underrette de kommuner, der har ansvaret for borgernes ophold i tilbuddet, jf. §§ 9-9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, eller som har visiteret de enkelte borgere til tilbuddet efter § 141, stk. 1, i sundhedsloven, om godkendelsens ophør. Underretningen kan ske telefonisk eller skriftligt under hensyntagen til fristen for ophør.

Driftsorienteret tilsyn

§ 6. Tilsynsintensiteten i det driftsorienterede tilsyn efter § 7, stk. 1, 1. pkt., i lov om socialtilsyn, skal tilrettelægges efter forholdene og fastsættes af socialtilsynet efter en risikovurdering. Socialtilsynet skal foretage en konkret vurdering af behovet for antal tilsynsbesøg i hvert enkelt tilbud, jf. § 7, stk. 4, i lov om socialtilsyn. Socialtilsynet skal dog efter § 7, stk. 4, i lov om socialtilsyn aflægge mindst et årligt tilsynsbesøg i hvert tilbud. I tilbud med flere afdelinger skal der aflægges et årligt tilsynsbesøg på hver afdeling.

Skærpet tilsyn og påbud

§ 7. Når socialtilsynet træffer afgørelse om udstedelse af påbud, jf. § 8 i lov om socialtilsyn, skal der i afgørelsen anføres de forhold, der begrunder påbuddet, og som tilbuddet pålægges at rette op på som en forudsætning for fortsat godkendelse.

§ 8. Afgørelser om skærpet tilsyn og påbud, jf. § 8, stk. 1 og 2, i lov om socialtilsyn, kan kun træffes efter forudgående dialog med tilbuddet om de forhold, der begrunder overvejelserne om skærpet tilsyn eller påbud. Afgørelse om skærpet tilsyn eller påbud kan dog træffes straks, hvis særlige forhold gør dette påkrævet, herunder pludselig opstået begrundet mistanke om strafbare forhold eller akut risiko for borgernes sikkerhed og sundhed.

Stk. 2. Afgørelse om iværksættelse af skærpet tilsyn og påbud kan kun træffes, når der er en berettiget forventning om, at tilbuddet kan og vil rette op på de forhold, der ligger til grund for afgørelsen. Hvis det ikke forventes, at tilbuddet kan eller vil rette op på de bekymrende forhold, eller hvis særlige forhold gør dette påkrævet, herunder pludselig opstået begrundet mistanke om strafbare forhold eller akut risiko for borgernes sikkerhed og sundhed, kan socialtilsynet træffe afgørelse om ophør af godkendelsen straks.

§ 9. Når socialtilsynet har truffet afgørelse om iværksættelse af skærpet tilsyn eller om udstedelse af eller ophævelse af påbud, orienterer tilsynet de kommuner, som har ansvar for de enkelte borgeres ophold i tilbuddet efter lov om social service, jf. §§ 9-9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, eller som har visiteret borgere til tilbuddet efter § 141, stk. 1, i sundhedsloven.

Kvalitetsmodellen

§ 10. Ved socialtilsynets samlede vurdering af, om tilbuddet har den fornødne kvalitet efter § 6, stk. 2, nr. 1-6 og 8, i lov om socialtilsyn, skal socialtilsynet:

- 1) Anvende den kvalitetsmodel, der fremgår af bilag 1, hvis der er tale om et tilbud omfattet af § 4, stk. 1, nr. 2-4, i lov om socialtilsyn.
- 2) Anvende den kvalitetsmodel, der fremgår af bilag 2, hvis der er tale om et tilbud omfattet af § 4, stk. 1, nr. 1, i lov om socialtilsyn.

Tilbuddenes budgetter

§ 11. Tilbuddets årsbudget indberettes til socialtilsynet på et skema via Tilbudsportalen med de oplysninger, der er anført i budgetschemat. Hvis der er udarbejdet delbudgetter for et tilbuds enkelte afdelinger, indberettes det samlede årsbudget og de enkelte delbudgetter.

Stk. 2. For koncerner eller koncernlignende konstruktioner indberettes koncernnote, jf. § 16, stk. 3, i lov om socialtilsyn, via Tilbudsportalen.

Stk. 3. Budgetter for private tilbud indberettes senest den 1. oktober i året før det kalenderår, årsbudgettet vedrører. Koncernnoter, jf. stk. 2, indberettes samtidig med budgettet for de tilbud, der indgår i en koncern eller koncernlignende konstruktion. Budgetter for kommunale og regionale tilbud samt private tilbud, som har en driftsaftale med en kommunalbestyrelse eller et regionsråd, som betyder, at kommunalbestyrelsen eller regionsrådet har betydelig indflydelse på tilbuddets drift, indberettes senest den 15. november før det kalenderår, årsbudgettet vedrører.

Stk. 4. Årsbudgetter, der er indberettet til socialtilsynet inden den 1. oktober, skal være godkendt af socialtilsynet senest den 1. januar, medmindre konkrete forhold gør, at dette ikke er muligt. Årsbudgetter, der er indberettet til socialtilsynet mellem den 1. oktober og den 15. november, skal være godkendt af socialtilsynet senest den 1. april, medmindre konkrete forhold gør, at dette ikke er muligt.

Private tilbuds regnskaber

§ 12. Private tilbud, som har en driftsaftale med en kommunalbestyrelse eller et regionsråd, som betyder, at kommunalbestyrelsen eller regionsrådet har betydelig indflydelse på tilbuddets drift skal ikke aflægge årsregnskab efter reglerne i § 17, stk. 1, i lov om socialtilsyn, da udgifterne til disse tilbud optages i kommunens eller regionens budget og regnskab.

§ 13. Koncernnote for koncerner og koncernlignende konstruktioner udarbejdet med udgangspunkt i de enkelte enheders årsregnskaber, jf. § 17, stk. 2, i lov om socialtilsyn, skal indsendes til socialtilsynet samtidig med indsendelse af tilbuddets årsregnskab, jf. § 18, stk. 1, 2. pkt.

Tilbuddenes årsrapport

§ 14. Tilbud omfattet af § 4, stk. 1, nr. 2-4, i lov om socialtilsyn, der er godkendt efter lovens § 5, stk. 1, skal udarbejde en årlig rapport om tilbuddets virksomhed, jf. lovens § 12, stk. 5, som skal indeholde følgende oplysninger:

- 1) Følgende økonomiske nøgletal fra seneste årsregnskab for tilbud, der ikke er omfattet af § 66, stk. 1, nr. 8, i lov om social service:
 - a) Omsætning.
 - b) Overskud/underskud.
 - c) Overskud/underskud opgjort i procent i forhold til omsætning.
 - d) ~~Andel af årets overskud, der er u~~Udbetalt ~~som~~ udbytte, hvis der er tale om et kommercielt, privat tilbud.
 - e) ~~Andel af årets o~~Beløbsverskud, der er overført til andre enheder inden for en større selvejekonstruktion, hvis der er tale om et selvejende tilbud, en fond e.l.
 - f) ~~Andel af årets o~~Beløbsverskud, der er hensat til senere brug, hvis der er tale om et offentligt tilbud.
 - g) Udbetalt udbytte over de seneste 5 år, hvis der er tale om et kommercielt, privat tilbud.
 - h) Samlet løn m.v. til øverste leder.

- i) Lønombkostninger til samlet ledelse.
 - j) Omkostninger til bestyrelshonorarer.
 - k) Lønombkostninger til borgerrelateret personale.
 - l) Lønombkostninger til administrativt og teknisk personale.
 - m) Omkostninger til ikke-fastansat **borgerrelateret** personale.
 - n) Samlede ombkostninger til kompetenceudvikling.
 - o) Samlede lønombkostninger opgjort i procent i forhold til omsætning.
 - p) Omkostninger til kompetenceudvikling opgjort i procent i forhold til omsætning.
 - q) Samlede administrationsombkostninger opgjort i procent i forhold til omsætningen.
 - r) Samlede borgerrelaterede ombkostninger opgjort i procent i forhold til omsætningen.
 - s) Ejendomsombkostninger opgjort i procent i forhold til omsætning.
 - t) Soliditetsgrad, hvis der er tale om et privat tilbud.
- 2) Oplysninger om sygefravær/fraværsdage pr. månedslønnet.
 - 3) Personalegennemstrømning opgjort i procent.
 - 4) Oplysninger om det seneste års faglige udvikling.
 - 5) Oplysninger om det kommende års faglige udvikling.
 - 6) Oplysninger om forventede større ændringer i det kommende år.

Stk. 2. Årsrapporten udarbejdes som en særlig indberetning til Tilbudsportalen. Årsrapporten for private tilbud indberettes senest den 1. juli i året efter det kalenderår, årsrapporten vedrører. Årsrapporten for kommunale og regionale tilbud samt private tilbud, som har en driftsaftale med en kommunalbestyrelse eller et regionsråd, som betyder, at kommunalbestyrelsen eller regionsrådet har betydelig indflydelse på tilbuddets drift, indberettes senest den 1. maj året efter det kalenderår, årsrapporten vedrører.

Socialtilsynets årsrapport

§ 15. Socialtilsynet skal udarbejde en årsrapport om tilbuddenes kvalitet, jf. § 9, stk. 1, 1. pkt., i lov om socialtilsyn, som skal indeholde følgende oplysninger:

- 1) antal godkendelser foretaget i det foregående år fordelt på tilbudstype,
- 2) antal gennemførte tilsyn, herunder antallet af anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg,
- 3) antal iværksatte skærpede tilsyn og baggrunden herfor,
- 4) antal iværksatte påbud og påbuddenes karakter,
- 5) antal tilbagekaldte godkendelser og baggrunden herfor,
- 6) socialtilsynets sagsbehandlingstider i forbindelse med behandlingen af ansøgninger om godkendelse,
- 7) tilsynstakster og objektive finansieringsandele og
- 8) indtægter i forbindelse med varetagelse af andre opgaver for en kommune, et regionsråd eller et tilbud end de opgaver, der fremgår af § 2 i lov om socialtilsyn.

Stk. 2. Årsrapporten skal desuden indeholde socialtilsynets generelle overvejelser om kvaliteten i de tilbud, der er omfattet af socialtilsynet herunder den faglige og organisatoriske udvikling i tilbuddene.

Stk. 3. Socialtilsynet kan herudover beslutte, at årsrapporten skal indeholde socialtilsynets overvejelser om udvalgte fokuspunkter.

Stk. 4. Årsrapporten skal senest den 1. juli året efter det kalenderår, årsrapporten vedrører, sendes til Socialstyrelsens auditfunktion og til sekretariatet for udarbejdelse af rammeaftalerne for regionen. Årsrapporten offentliggøres på socialtilsynets hjemmeside.

Kapitel 3

Foreninger og private virksomheder, der varetager arbejdsgiverfunktioner i ordninger efter §§ 95 og 96 i lov om social service

Godkendelse

§ 16. Socialtilsynet træffer efter ansøgning og dialog med ansøger afgørelse om godkendelse af foreninger og private virksomheder, som er nævnt i § 18 a i lov om socialtilsyn, såfremt foreningen eller den private virksomhed opfylder betingelserne nævnt i § 18 b, stk. 1, i lov om socialtilsyn og § 17. Ansøgningen om godkendelse skal være skriftlig.

Stk. 2. Socialtilsynets afgørelse skal meddeles i en skriftlig afgørelse, der skal begrundes i overensstemmelse med forvaltningslovens §§ 22 og 24.

Stk. 3. Hvis en godkendelse er betinget af, at visse vilkår opfyldes, jf. § 18 b, stk. 3, i lov om socialtilsyn, skal vilkårene og den eventuelle frist for deres opfyldelse fremgå af afgørelsen.

§ 17. Følgende betingelser skal, sammen med de betingelser, der følger af lov om socialtilsyn § 18 g, være opfyldt, for at foreningen eller den private virksomhed kan godkendes:

- 1) Foreningen eller den private virksomhed skal være solvent.
- 2) Foreningen eller den private virksomhed skal have en kompetent ledelse og benytte sig af ekstern faglig supervision eller anden form for sparring for ledelse og medarbejdere.
- 3) Ledelsen af foreningen eller den private virksomhed skal kunne påvise, at der i foreningen eller den private virksomhed er kendskab til ansættelsesret. Kendskabet skal påvises ved, at ledelsen indsender relevant dokumentation til socialtilsynet, f.eks. om tidligere relevant erfaring, gennemførte kurser, uddannelser m.v.

Ophør af godkendelse

§ 18. Socialtilsynet skal indgå i dialog med foreningen eller den private virksomhed, inden socialtilsynet efter § 18 b, stk. 4, 1. pkt., i lov om socialtilsyn træffer afgørelse om ophør af godkendelse. Socialtilsynet skal give foreningen eller den private virksomhed mulighed for at rette op på de forhold, der ligger til grund for socialtilsynets overvejelser om ophør af godkendelsen.

Stk. 2. Socialtilsynet skal, når socialtilsynet træffer afgørelse om ophør af godkendelsen, fastsætte en rimelig frist for ophøret. Fristen skal fastsættes på baggrund af en vurdering af de forhold, der har ført til, at der træffes afgørelse om ophør.

Stk. 3. Socialtilsynet skal underrette de kommuner, der har truffet afgørelse om tilkendelse af ordninger efter §§ 95 og 96 i lov om social service, jf. §§ 9-9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, og hvor tilskuddet er overført til den pågældende forening eller private virksomhed, samt de berørte borgere om godkendelsens ophør. Underretningen kan ske telefonisk eller skriftligt under hensyntagen til fristen for ophør.

Oversigt over godkendte foreninger og private virksomheder

§ 19. Socialtilsynet i Region Nordjylland offentliggør en oversigt over foreninger og private virksomheder, der er godkendt til at varetage arbejdsgiverfunktioner i ordninger med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance efter §§ 95 og 96 i lov om social service, jf. § 18 b, stk. 5, i lov om socialtilsyn. Oversigten offentliggøres på hjemmesiden for socialtilsynet i Region Nordjylland, jf. § 1, stk. 1, nr. 3, og der linkes til oversigten fra de øvrige socialtilsyns hjemmesider. Oversigten opdateres løbende.

Stk. 2. Oversigten skal indeholde følgende oplysninger:

- 1) Navn på den godkendte forening eller private virksomhed.
- 2) Foreningens eller den private virksomheds adresse.
- 3) Dato for socialtilsynets godkendelse.
- 4) Oplysninger om evt. vilkår for godkendelsen.
- 5) Dato for ophør af godkendelse.

Driftsorienteret tilsyn

§ 20. Socialtilsynet fører efter § 18 c, stk. 1, 1. pkt., i lov om socialtilsyn driftsorienteret tilsyn med foreninger og private virksomheder, som er nævnt i lovens § 18 a, for at sikre, at foreningerne og de private virksomheder fortsat opfylder betingelserne for godkendelse, jf. lovens § 18 b, stk. 1.

Stk. 2. Tilsynsintensiteten skal tilrettelægges efter forholdene og fastsættes af socialtilsynet efter en risikovurdering. Socialtilsynet skal foretage en konkret vurdering af, hvorledes tilsynet i den enkelte forening eller private virksomhed skal foregå, herunder om der er behov for tilsynsbesøg, eller tilsynet kan gennemføres på anden vis.

Budgetter

§ 21. De budgetter, som foreningerne og de private virksomheder skal udarbejde, jf. § 18 g, stk. 1, i lov om socialtilsyn, skal indsendes senest den 1. oktober i året før det kalenderår, årsbudgettet vedrører.

Stk. 2. Årsbudgetter, der er indberettet til socialtilsynet inden den 1. oktober, skal være godkendt af socialtilsynet senest den 1. januar, medmindre konkrete forhold gør, at dette ikke er muligt.

Kapitel 4

Finansiering af socialtilsynets drift

§ 22. Socialtilsynets drift finansieres af kommunerne efter objektive kriterier, jf. § 23, og ved opkrævning af omkostningsbaserede takster, jf. §§ 24-26, samt ved opkrævning af betaling for varetagelse af andre opgaver end dem, der fremgår af § 2 i lov om socialtilsyn, jf. § 27.

§ 23. Den objektive finansieringsandel, jf. § 23, stk. 1, i lov om socialtilsyn, fastsættes på baggrund af samtlige, budgetterede omkostninger forbundet med godkendelse af og tilsyn med plejefamilier, herunder andelen af omkostninger som nævnt i § 28, stk. 1 og 2. Den objektive finansieringsandel fastsættes for et år ad gangen.

Stk. 2. Den objektive finansieringsandel opkræves hos de omfattede kommuner efter den enkelte kommunes andel af 0-17-årige i socialtilsynets dækningsområde.

§ 24. Takster for godkendelse og tilsyn, jf. § 23, stk. 2, i lov om socialtilsyn, fastsættes på baggrund af samtlige, budgetterede omkostninger forbundet med godkendelse af og tilsyn med tilbud som nævnt i lovens § 4, stk. 1, nr. 2-4, herunder andelen af omkostninger som nævnt i § 28, stk. 1 og 2, jf. dog § 25, stk. 2. Taksterne fastsættes for et år ad gangen. Taksterne fastsættes som generelle takster for hver af følgende størrelseskategorier:

- 1) Tilbud med 1-7 pladser.
- 2) Tilbud med 8-24 pladser.
- 3) Tilbud med 25-49 pladser.
- 4) Tilbud med 50 pladser og derover.

Stk. 2. For tilbud efter §§ 101 og 101 a i lov om social service og § 141 i sundhedsloven fastsættes pladstallet, jf. stk. 1, som det samlede antal borgere, tilbuddet forventer at kunne behandle i det kommende år, divideret med 10.

Stk. 3. Takster for godkendelse fastsættes som en engangstakst, der opkræves, når et tilbud indgiver ansøgning om godkendelse.

Stk. 4. Der fastsættes en særlig takst for allerede godkendte tilbud, hvis der skal foretages en delvis ny godkendelse på grund af væsentlige ændringer i godkendelsesgrundlaget.

Stk. 5. Takster for tilsyn fastsættes som en årlig takst og opkræves efter socialtilsynets beslutning i en eller flere årlige rater. Tilsynstaksten beregnes fra den 1. i måneden efter det tidspunkt, hvor tilbuddet blev godkendt.

§ 25. Når der er truffet afgørelse om skærpet tilsyn, jf. § 8, stk. 1, i lov om socialtilsyn, fastsættes og opkræves en tillægstakst, som udgør 10 pct. af årstaksten, jf. § 24, pr. påbegyndt måned, som afgørelsen om skærpet tilsyn omfatter. Tillægstaksten opkræves forud for den periode, som det skærpede tilsyn er iværksat for.

Stk. 2. Rejseudgifter i forbindelse med godkendelse af og tilsyn med opholdssteder for børn og unge i form af skibsprojekter, jf. lov om social service § 66, stk. 1, nr. 1, hvor skibet befinder sig uden for landets grænser, skal pålægges tilbuddet som et tillæg til taksten beregnet efter § 24.

Stk. 3. Der fastsættes særlige takster for godkendelse af og tilsyn med tilbud, som kun delvist er omfattet af socialtilsynet, herunder for efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling, der er godkendt som tilbud efter § 66, stk. 1, nr. 8, i lov om social service. Den særlige takst efter 1. pkt. fastsættes på baggrund af omkostningerne ved varetagelsen af opgaverne i forhold til tilbuddet.

Stk. 4. Socialtilsynet kan træffe afgørelse om at pålægge det enkelte tilbud yderligere tillægstakst, hvis tilsynet med tilbuddet er særligt ressourcetrækkende. Tillægstaksten fastsættes på baggrund af omkostningerne ved varetagelsen af opgaverne i forhold til tilbuddet.

§ 26. Takster for godkendelse og tilsyn, jf. § 23, stk. 3, i lov om socialtilsyn, fastsættes på baggrund af samtlige, budgetterede omkostninger forbundet med godkendelse af og tilsyn med foreninger og private virksomheder, der varetager arbejdsgiverfunktioner i ordninger efter §§ 95 og 96 i lov om social service, og som er omfattet af § 18 a i lov om socialtilsyn, herunder andelen af omkostninger som fremgår af § 28, stk. 1 og 2, jf. dog § 25, stk. 2. Taksterne fastsættes for et år ad gangen.

Stk. 2. Takster for godkendelse fastsættes som en engangstakst, der opkræves, når et tilbud indgiver ansøgning om godkendelse.

Stk. 3. Der fastsættes en særlig takst for allerede godkendte tilbud, hvis der skal foretages en delvis ny godkendelse på grund af væsentlige ændringer i godkendelsesgrundlaget.

Stk. 4. Takster for tilsyn fastsættes som en årlig takst og opkræves efter socialtilsynets beslutning i en eller flere årlige rater. Tilsynstaksten beregnes fra den 1. i måneden efter det tidspunkt, hvor tilbuddet blev godkendt.

§ 27. Når socialtilsynet varetager andre opgaver for en kommune, et regionsråd, et tilbud eller Udlændingestyrelsen end de opgaver, der fremgår af § 2 i lov om socialtilsyn, udgør betalingen socialtilsynets omkostninger ved varetagelsen af opgaverne, herunder andelen af omkostninger som nævnt i § 28, stk. 2. Det kan aftales mellem socialtilsynet og modtageren af ydelsen, at betalingen fastsættes som en takst, engangsbetaling eller som abonnementsordning.

§ 28. Socialtilsynets omkostninger til varetagelse af øvrige opgaver som led i funktionen som socialtilsyn fordeles på og indregnes i henholdsvis takster og objektiv finansieringsandele i forhold til de to finansieringskilders andel af summen af disse finansieringskilder i det samlede budget.

Stk. 2. Socialtilsynets omkostninger til lokaler og administration samt øvrige overheadomkostninger fordeles på de objektive finansieringsandele, taksterne og betalingen for varetagelse af andre opgaver, end dem der fremgår af § 2 i lov om socialtilsyn, i forhold til disses andel af det samlede budget.

Stk. 3. Hvis det ved afslutning af socialtilsynets regnskab for et kalenderår konstateres, at socialtilsynet har oparbejdet et over- eller underskud i forhold til de budgetterede omkostninger, skal over- eller underskuddet indregnes i takster og objektiv finansiering senest efter to år.

Kapitel 5

Ikrafttræden og overgangsbestemmelser

§ 29. Bekendtgørelsen træder i kraft den ~~30. april 2022~~1. januar 2023, jf. dog stk. 3 og 4.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. ~~469 af 21. april 2022~~2665 af 28. december 2021 om socialtilsyn ophæves.

~~*Stk. 3.* § 1 træder i kraft den 1. juli 2022.~~

~~*Stk. 4.* § 19 træder i kraft den 1. juli 2022.~~

~~*Stk. 5.* Bekendtgørelsen finder anvendelse for budgetter fra og med budgetåret 2023. For budgetåret 2022 finder de hidtil gældende regler anvendelse.~~

~~*Stk. 6.* Bekendtgørelsen finder anvendelse for regnskaber fra og med regnskabsåret 2022. For regnskabsåret 2021 finder de hidtil gældende regler anvendelse.~~

Social- og Ældreministeriet, den XX.XX.20XX

Astrid Krag

/ Anita Hørby

Kvalitetsmodel: Temaer, kriterier og indikatorer for tilbud

Indledning

I det følgende beskrives kvalitetsmodellen, som socialtilsynet skal anvende ved vurdering af kvaliteten i sociale tilbud ved godkendelse og ved driftsorienteret tilsyn.

Dialog mellem socialtilsynet og tilbuddene er et afgørende element i socialtilsynets godkendelses- og tilsynsvirksomhed. Kvalitetsmodellen er et centralt dialogredskab, som skal give et systematisk og målrettet udgangspunkt for socialtilsynets samlede faglige vurdering af tilbuddenes kvalitet.

Et grundlæggende udgangspunkt er, at kvaliteten af et tilbud skal være kendetegnet ved, i hvor høj grad formålet med indsatsen, jf. lov om social service, realiseres og bidrager til, at borgerne trives.

Kvalitetsmodellen er struktureret ud fra de overordnede kvalitetstemaer, der fremgår af § 6, stk. 2, nr. 1-6 og 8, i lov om socialtilsyn. Hvert tema er konkretiseret i et antal kvalitetskriterier. Kriterierne er konkrete mål for indsatsen i tilbuddene. For hvert kriterium er fastlagt en eller flere kvalitetsindikatorer. Indikatorerne er tegn på, om den kvalitet, som er udtrykt i kriteriet, forekommer i praksis.

Indikatorerne og kriterierne er gældende for alle de tilbudstyper, der er omfattet af socialtilsynet, med mindre andet specifikt er angivet.

Enkelte indikatorer gælder alene specifikke tilbud, f.eks. tilbud til børn og unge. Disse indikatorer supplerer de øvrige indikatorer.

Begrebet ”borgere” bruges som samlet betegnelse for alle de forskellige målgrupper, der opholder sig i tilbud, der er omfattet af socialtilsynet, herunder børn og unge.

Kvalitetsvurdering

Vurderingen af, om et tilbud har fornøden kvalitet, sker ud fra en samlet, faglig vurdering under hensyn til tilbuddets karakter og målgruppe.

Kriterierne og indikatorerne under hvert tema angiver forhold, som socialtilsynet *skal* vurdere kvaliteten i tilbuddet ud fra. Bedømmelsen af indikatorerne og kriterier skal understøtte socialtilsynets vurdering af tilbuddets kvalitet. Socialtilsynet *kan* inddrage andre forhold i kvalitetsvurderingen, som vurderes at være relevante for kvaliteten inden for rammerne af temaet.

Socialtilsynet skal ved godkendelse foretage en bedømmelse af *alle* indikatorer i kvalitetsmodellen og skal på den baggrund kunne stå inde for, at tilbuddet har den fornødne kvalitet i forhold til alle temaer, men fastlægger selv, efter en konkret vurdering i forhold til det enkelte tilbud, hvornår og hvor tit tilbuddet skal bedømmes i forhold til de enkelte indikatorer.

Ved *godkendelse* af tilbud skal socialtilsynet tage stilling til, om det er sandsynligt, at tilbuddet vil kunne levere den fornødne kvalitet i indsatsen. Ved *driftsorienteret tilsyn* skal socialtilsynet vurdere, om kvaliteten i tilbuddet i praksis er tilstrækkelig. Der anvendes derfor forskellige systematikker for, hvordan indikatorer og kriterier bedømmes ved henholdsvis godkendelse og driftsorienteret tilsyn.

Der er ingen automatik i forhold til, hvilke følger eventuelt lav opfyldelse på enkelte områder skal have, ligesom der ikke er fastsat en grænseværdi for fornøden kvalitet.

Bedømmelse af kvalitetsmodellens indikatorer og kriterier ved godkendelse

Ved godkendelse af tilbud skal socialtilsynet vurdere, om det er sandsynligt, at tilbuddet vil kunne levere den fornødne kvalitet i indsatsen inden for temaerne. Dette gøres på baggrund af en vurdering af tilbuddets forudsætninger for og forventede evne til at opfylde kvalitetsmodellens indikatorer og kriterier.

Socialtilsynet skal foretage en bedømmelse af alle indikatorer i kvalitetsmodellen. For hver indikator bedømmes ved socialtilsynets godkendelse af tilbuddet et af følgende:

- Tilbuddet forventes at kunne opfylde indikatoren.
- Tilbuddet forventes ikke at kunne opfylde indikatoren.

Bedømmelsen af indikatorerne understøtter vurderingen af kriterierne, hvilket resulterer i en skriftlig vurdering for hvert tema.

Kvalitetsvurderingen på temaniveau offentliggøres på Tilbudsportalen, hvis tilbuddet godkendes.

Bedømmelse af kvalitetsmodellens indikatorer og kriterier ved driftsorienteret tilsyn

Ved det driftsorienterede tilsyn skal socialtilsynet vurdere, om tilbuddet fortsat har fornøden kvalitet. Her skal eksisterende praksis og konkrete resultater for borgerne indgå i socialtilsynets vurdering af kvaliteten i tilbuddet.

Ved det driftsorienterede tilsyn bedømmes indikatorerne efter følgende skala:

I meget høj grad opfyldt	(5)
I høj grad opfyldt	(4)
I middel grad opfyldt	(3)
I lav grad opfyldt	(2)
I meget lav grad opfyldt	(1)

Bedømmelsen af indikatorerne understøtter vurderingen af kriterierne, hvilket resulterer i en samlet, skriftlig kvalitetsvurdering for hvert tema.

Hver indikator gives i forlængelse af den skriftlige bedømmelse en værdi (score) for opfyldelsesgraden. Ud fra den værdi, som indikatorerne er givet, udregnes der automatisk en samlet værdi for opfyldelsesgraden for henholdsvis hvert kriterium og hvert tema. Værdien udregnes som et gennemsnit af henholdsvis indikatorernes og kriteriernes værdier. Det samlede resultat af denne talmæssige bedømmelse udtrykkes grafisk i form af et ”spindelvæv”.

Den skriftlige kvalitetsvurdering på temaniveau offentliggøres på Tilbudsportalen.

Spindelvævet offentliggøres ikke på Tilbudsportalen. Det giver overblik over kvalitetsbedømmelsen inden for hvert tema og bruges i dialogen med tilbuddet om at fastholde og udvikle kvaliteten fremadrettet.

Temaer, kriterier og indikatorer beskrives nærmere i det følgende.

Tema: Uddannelse og beskæftigelse

Et centralt mål med den sociale indsats er, at borgerne i videst muligt omfang inkluderes i samfundslivet. Uddannelse og/eller beskæftigelse er et væsentligt aspekt heri. Det er derfor væsentligt, at tilbuddet med udgangspunkt i de mål, der er for de enkelte borgere, og under hensyn til borgernes behov og forudsætninger stimulerer borgernes udvikling og læring med henblik på at understøtte parathed og mulighederne for uddannelse og/eller beskæftigelse for borgerne. Uddannelse og beskæftigelse omfatter såvel ordinær grundskole, uddannelse og beskæftigelse som forskellige former for særlige grundskole-, uddannelses- og beskæftigelsestilbud eller samværs- og aktivitetstilbud. For børn under den skolepligtige alder er dagtilbud et væsentligt element i forhold til barnets udvikling og læring.

Det er desuden vigtigt, at tilbuddet forpligter sig i de samarbejdsrelationer, der er nødvendige for at understøtte, at målene for borgernes uddannelse og/eller beskæftigelse opnås.

Kriterium 1: Tilbuddet støtter borgerne i at udnytte deres fulde potentiale i forhold til skolegang, uddannelse og beskæftigelse

Indikator 1.a: Tilbuddet opstiller i samarbejde med borgerne konkrete, individuelle mål i forhold til at understøtte borgernes skolegang, uddannelse, beskæftigelse eller samværs- og aktivitetstilbud, og der følges op herpå.

Indikator 1.b. gælder ikke efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling, der er oprettet som anbringelsessteder oprettet efter § 66, stk. 1, nr. 8, i lov om social service.

Indikator 1.b: Borgerne er i dagtilbud, grundskoletilbud, uddannelse, beskæftigelse, eller samværs- og aktivitetstilbud. Medfølgende børn på voksentilbud er i dag- eller grundskoletilbud.

Indikator 1.c: Udgået.

Indikator 1.d. gælder kun anbringelsessteder for børn og unge oprettet efter § 66, stk. 1, nr. 6 og 7, i lov om social service samt efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling oprettet efter § 66, stk. 1, nr. 8, i lov om social service.

Indikator 1.d: Børnene/de unge i tilbuddet har et stabilt fremmøde i deres dagtilbud, grundskoletilbud, uddannelsesstilbud eller beskæftigelse.

Indikator 1.e. gælder kun anbringelsessteder for børn og unge oprettet efter § 66, stk. 1, nr. 6 og 7, i lov om social service samt efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling oprettet efter § 66, stk. 1, nr. 8, i lov om social service.

Indikator 1.e. Tilbuddets pædagogiske indsats understøtter børnenes/de unges læring i relation til deres dagtilbud, skolegang eller uddannelse.

Tema: Selvstændighed og relationer

Et centralt mål med den sociale indsats er at understøtte, at borgerne i så høj grad som muligt indgår i sociale relationer og lever et selvstændigt liv i overensstemmelse med egne ønsker og behov.

Et væsentligt led heri er, at tilbuddet medvirker til, at borgerne sikres mulighed for personlig udvikling og aktiv deltagelse i sociale aktiviteter og netværk, herunder netværk og relationer på sociale medier, samt at tilbuddet understøtter børnene og/eller de unge i at deltage i fritidsaktiviteter. Det er vigtigt, at tilbuddet medvirker til, at borgerne opnår de kompetencer, som dette kræver, og opnår færdigheder, der kan lette den daglige tilværelse, forbedre borgernes livskvalitet og fremme de enkelte borgeres mulighed for så vidt muligt at kunne klare sig selv. For børn og/eller de unge gælder det, at tilbuddet forbereder dem til et selvstændigt voksenliv.

Det er væsentligt, at tilbuddets indsats og aktiviteter er rettet imod disse mål, og at det afspejles i tilbuddets åbenhed mod samt involvering i og af det omkringliggende lokal- og civilsamfund.

Det er ligeledes centralt for borgernes selvstændighed og relationer, at tilbuddet understøtter borgerne i deres relationer til familie og øvrige netværk. For børn og unge er det væsentligt, at tilbuddet har opmærksomhed på at understøtte gode relationer til eventuelle søskende og til venner. Det er desuden centralt, at børnene og/eller de unge har en fortrolig relation til en eller flere voksne, der har en positiv betydning for deres liv.

Kriterium 2: Tilbuddet styrker borgernes kompetencer til at indgå i sociale relationer og opnå selvstændighed

Indikator 2.a: Tilbuddet opstiller i samarbejde med borgerne konkrete, individuelle mål i forhold til at understøtte udvikling af borgernes kompetencer til at indgå i sociale relationer og leve et så selvstændigt liv som muligt, og der følges op herpå.

Indikator 2.b. gælder ikke sikrede døgninstitutioner oprettet efter § 66, stk. 1, nr. 7, i lov om social service.

Indikator 2.b: Borgerne indgår i sociale aktiviteter i det omgivende samfund.

Indikator 2.c. gælder ikke:

– *Ambulant alkoholbehandling efter sundhedslovens § 141.*

– *Ambulant stofmisbrugsbehandling efter §§ 101 og 101 a i lov om social service.*

– *Anbringelsessteder oprettet efter § 66, stk. 1, nr. 6 og 7, i lov om social service, der alene er godkendt til at have borgere i aflastning efter § 52, stk. 3, nr. 5, i lov om social service.*

Indikator 2.c: Borgerne har med udgangspunkt i deres ønsker og behov kontakt til og samvær med deres familie og netværk i dagligdagen.

Indikator 2.d: Udgået.

Indikator 2.e: Udgået.

Indikator 2.f. gælder kun opholdssteder for børn og unge, døgninstitutioner, herunder delvis lukkede døgninstitutioner og delvis lukkede afdelinger og døgninstitutioner og efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling oprettet efter § 66, stk. 1, nr. 6-8, i lov om social service.

Indikator 2.f: Børnene og/eller de unge har en fortrolig relation til en eller flere voksne, der har en positiv betydning for deres liv.

Tema: Målgruppe, metoder og resultater

Det er afgørende for kvaliteten i tilbuddet, at der er et klart formål med indsatsen, og at tilbuddets metoder medvirker til at sikre borgernes trivsel og resulterer i den ønskede udvikling for borgerne.

Det er derfor væsentligt, at tilbuddet kan redegøre for dets målsætning, målgruppe(r) og metoder. Herunder er det vigtigt, at tilbuddet kan redegøre for, hvordan og i hvilken grad de valgte metoder bidrager til opnåelse af de konkrete mål, som tilbuddet i samarbejde med borgerne sætter for de enkelte borgeres udvikling og trivsel. De konkrete mål skal ses i sammenhæng med de mål, der er opstillet fra de anbringende eller visiterende kommuner.

Endvidere er det afgørende for kvaliteten, at tilbuddet arbejder med resultatdokumentation og kan sandsynliggøre, at deres indsats opnår en forventet og positiv effekt.

Kriterium 3: Tilbuddet arbejder med afsæt i en tydelig målgruppebeskrivelse systematisk med faglige tilgange og metoder, der fører til positive resultater for borgerne

Indikator 3.a: Tilbuddet anvender faglige tilgange og metoder, der er relevante i forhold til tilbuddets målsætning og målgrupper.

Indikator 3.b: Tilbuddet dokumenterer resultater med udgangspunkt i konkrete, klare mål for borgene til løbende brug for egen læring og forbedring af indsatsen.

Indikator 3.c. gælder ikke:

- *Ambulante alkoholbehandlingstilbud efter sundhedslovens § 141.*
- *Ambulante stofmisbrugsbehandlingstilbud efter § 101 og § 101 a i lov om social service.*
- *Krisecentre oprettet efter § 109 i lov om social service.*
- *Forsorghjem oprettet efter § 110 i lov om social service.*

Indikator 3.c: Tilbuddet opnår positive resultater i forhold til opfyldelsen af de mål, visiterende kommuner har opstillet for borgernes ophold.

Indikator 3.d: Tilbuddet samarbejder aktivt med relevante eksterne aktører for at understøtte, at målene for borgerne opnås.

Tema: Sundhed og trivsel

Det er afgørende for kvaliteten, at tilbuddet understøtter borgernes fysiske og mentale sundhed og trivsel. Det er herunder vigtigt, at tilbuddets viden og indsats i forhold til borgernes sundhed og trivsel modsvarer målgruppens behov. Det kan for eksempel være i forhold til kost, motion, rygning samt uhensigtsmæssig brug af rusmidler. Det kan også være i forhold til færden på sociale medier. Det er endvidere vigtigt, at tilbuddet respekterer borgernes værdighed, autonomi og integritet og herunder sikrer borgernes medinddragelse samt selv- og medbestemmelse vedrørende beslutninger om dem selv samt hverdagen i tilbuddet.

Et væsentligt led heri er, at tilbuddet i sin pædagogiske indsats har fokus på at forebygge magtanvendelser, herunder dokumenterer og anvender viden fra eventuelle magtanvendelser til løbende læring og forbedring af indsatsen.

Desuden er det væsentligt, at tilbuddet forebygger vold og overgreb. Herunder er det vigtigt, at tilbuddets medarbejdere både har relevant faglig viden om forebyggelse af vold og overgreb set i forhold til tilbuddets målgruppe, og at de kan handle hensigtsmæssigt ved bekymring, mistanke eller viden om overgreb.

Kriterium 4: Tilbuddet understøtter borgernes selv- og medbestemmelse

Indikator 4.a: Borgerne bliver hørt, respekteret og anerkendt.

Indikator 4.b: Borgerne inddrages i og har indflydelse på beslutninger vedrørende sig selv og hverdagen i tilbuddet i overensstemmelse med deres ønsker og behov.

Kriterium 5: Tilbuddet understøtter borgernes fysiske og mentale sundhed og trivsel

Indikator 5 a: Borgerne trives i tilbuddet.

Indikator 5.b. gælder ikke anbringelsessteder oprettet efter § 66, stk. 1, nr. 6 og 7, i lov om social service, der alene er godkendt til at have borgere i aflastning efter § 52, stk. 3, nr. 5, i lov om social service.

Indikator 5.b: Borgerne har med støtte fra tilbuddet adgang til relevante sundhedsydelser.

Indikator 5.c: Tilbuddets viden og indsats vedrørende borgernes fysiske og mentale sundhed modsvarer borgernes behov.

Kriterium 6: Tilbuddet forebygger magtanvendelser

Indikator 6.a. gælder ikke:

- *Ambulante alkoholbehandlingstilbud efter sundhedslovens § 141.*
- *Ambulante stofmisbrugsbehandlingstilbud efter § 101 og § 101 a i lov om social service.*
- *Krisecentre oprettet efter § 109 i lov om social service.*
- *Forsorghjem oprettet efter § 110 i lov om social service.*

– Efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling, der er oprettet som anbringelsessteder efter § 66, stk. 1, nr. 8, i lov om social service.

Indikator 6.a: Tilbuddets pædagogiske indsats understøtter, at magtanvendelser så vidt muligt undgås.

Indikator 6.b. gælder ikke:

– Ambulante alkoholbehandlingstilbud efter sundhedslovens § 141.

– Ambulante stofmisbrugsbehandlingstilbud efter § 101 og § 101 a i lov om social service.

– Krisecentre oprettet efter § 109 i lov om social service.

– Forsorghjem oprettet efter § 110 i lov om social service.

– Efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling, der er oprettet som anbringelsessteder efter § 66, stk. 1, nr. 8, i lov om social service.

Indikator 6.b: Tilbuddet kan håndtere eventuelle magtanvendelser ved at dokumentere og følge op på disse med henblik på løbende læring og forbedring af indsatsen.

Kriterium 7: Tilbuddet forebygger vold og overgreb

Indikator 7.a: Tilbuddets pædagogiske indsats understøtter, at der ikke forekommer vold eller overgreb i tilbuddet.

Indikator 7.b: Udgået.

Temaet Organisation og ledelse gælder ikke for efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling, der er oprettet som anbringelsessteder efter § 66, stk. 1, nr. 8 i lov om social service.

Tema: Organisation og ledelse

En væsentlig forudsætning for kvaliteten af sociale tilbud er en hensigtsmæssig organisering samt en kompetent og ansvarlig ledelse. En kompetent og ansvarlig ledelse er blandt andet kendetegnet ved at drive tilbuddet fagligt og økonomisk forsvarligt, sætte rammerne for tilbuddets strategiske udvikling og varetage den daglige drift. Herunder er tilbuddets brug af ikkefastansatte medarbejdere med borgerrelaterede opgaver, et væsentligt element.

Kriterium 8: Tilbuddet har en kompetent ledelse

Indikator 8.a: Ledelsen har relevante kompetencer i forhold til at lede tilbuddet.

Indikator 8.b: Tilbuddet benytter sig af ekstern faglig supervision eller anden form for sparring for ledelse og medarbejdere.

Indikator 8.c. gælder kun for private tilbud med en bestyrelse.

Indikator 8.c: Tilbuddet har en kompetent og aktiv bestyrelse.

Kriterium 9: Tilbuddets daglige drift varetages kompetent

Indikator 9.a: Borgerne har i forhold til deres behov tilstrækkelig kontakt til medarbejdere med relevante kompetencer.

Indikator 9.b: Personalegennemstrømningen på tilbuddet er ikke på højere niveau end sammenlignelige arbejdspladser.

Indikator 9.c: Sygefraværet blandt medarbejderne er ikke på højere niveau end sammenlignelige arbejdspladser.

Indikator 9.d: Brugen af ikkefastansatte medarbejdere er hensigtsmæssig i forhold til at sikre, at tilbuddet er i stand til at tilrettelægge og udøve en systematisk pædagogisk indsats.

Tema: Kompetencer

Det er afgørende for kvaliteten i tilbuddet, at tilbuddets medarbejdere, herunder ikkefastansatte medarbejdere, har de faglige, relationelle og personlige kompetencer, der er nødvendige i forhold til tilbuddets målsætninger og målgruppe, de metoder tilbuddet anvender, samt borgernes aktuelle behov. Herunder skal børn og unge sikres en tryk hverdag og opvækst med nære og stabile relationer.

Udover tilbuddets aktuelle kompetenceniveau er det vigtigt, at tilbuddet har strategisk fokus på, hvordan de nødvendige kompetencer sikres på såvel kort som langt sigt, samt hvordan eventuelle specialistkompetencer kan tilvejebringes.

Det er et vigtigt aspekt af kvaliteten af et tilbud, at medarbejderne, herunder ikkefastansatte medarbejdere, møder borgerne med respekt for den enkeltes behov og forudsætninger samt har fokus på borgernes retssikkerhed.

Kriterium 10: Tilbuddets medarbejdere besidder relevante kompetencer i forhold til målgruppens behov og tilbuddets metoder

Indikator 10.a: Medarbejdergruppen, herunder ikkefastansatte medarbejdere, har samlet set relevant uddannelse, opdateret viden og erfaring med målgruppen og tilbuddets metoder.

Indikator 10.b: Det er afspejlet i medarbejdernes samspil med borgerne, at medarbejderne, herunder ikkefastansatte medarbejdere, har relevante kompetencer.

Tema: Økonomi : Udgået

Kriterium 11: Udgået

Indikator 11.a: Udgået.

Indikator 11.b: Udgået.

Indikator 11.c: Udgået.

Kriterium 12: Udgået

Indikator 12.a: Udgået.

Kriterium 13: Udgået

Indikator 13a: Udgået.

Indikator 13.b: Udgået.

Tema: Fysiske rammer

De fysiske rammer udgør en central del af et tilbud, både som ramme om borgernes liv og som ramme om den indsats, der finder sted. Det er derfor væsentligt, at tilbuddets omgivelser, indretning, faciliteter og stand understøtter målgruppens behov og formålet med indsatsen, herunder at de fysiske rammer inde og ude tilgodeser borgernes trivsel og tryghed samt ret til privatliv.

Kriterium 14: Tilbuddets fysiske rammer understøtter borgernes udvikling og trivsel

Indikator 14.a: Borgerne trives i de fysiske rammer.

Indikator 14.b: De fysiske rammer og faciliteter imødekommer borgernes særlige behov.

Indikator 14.c. gælder ikke:

- *Ambulante alkoholbehandlingstilbud efter sundhedslovens § 141.*
- *Ambulante stofmisbrugsbehandlingstilbud efter § 101 og § 101 a i lov om social service.*
- *Krisecentre oprettet efter § 109 i lov om social service.*
- *Forsorghjem oprettet efter § 110 i lov om social service.*
- *Sikrede døgninstitutioner oprettet efter § 66, stk. 1, nr. 7, i lov om social service.*
- *Anbringelsessteder oprettet efter § 66, stk. 1, nr. 6 og 7, i lov om social service, der alene er godkendt til at have borgere i aflastning efter § 52, stk. 3, nr. 5, i lov om social service.*
- *Efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling, der er oprettet som anbringelsessteder efter § 66, stk. 1, nr. 8, i lov om social service.*

Indikator 14.c: De fysiske rammer afspejler, at tilbuddet er borgernes hjem.

Bilag 2

Kvalitetsmodel: Temaer, kriterier og indikatorer for plejefamilieområdet

Indledning

I det følgende beskrives kvalitetsmodellen, som socialtilsynet skal anvende ved vurdering af kvaliteten i plejefamilier ved godkendelse og ved driftsorienteret tilsyn.

Dialog mellem socialtilsynet og plejefamilierne er et afgørende element i socialtilsynets godkendelses- og tilsynsvirksomhed. Kvalitetsmodellen er et centralt dialogredskab, som skal give et systematisk og målrettet udgangspunkt for socialtilsynets samlede faglige vurdering af plejefamiliernes kvalitet.

Et grundlæggende udgangspunkt er, at kvaliteten af en plejefamilie skal være kendetegnet ved, i hvor høj grad formålet med indsatsen, jf. lov om social service, realiseres og bidrager til, at barnet eller børnene i plejefamilien trives.

Kvalitetsmodellen er struktureret ud fra de overordnede kvalitetstemaer, der fremgår af § 6, stk. 2, nr. 1-6 og 8, i lov om socialtilsyn. Hvert tema er konkretiseret i et antal kvalitetskriterier. Kriterierne er konkrete mål for indsatsen i plejefamilien. For hvert kriterium er fastlagt en eller flere kvalitetsindikatorer. Indikatorerne er tegn på, om den kvalitet, som er udtrykt i kriteriet, forekommer i praksis.

Alle indikatorer og kriterier er gældende for alle plejefamilier uanset godkendelsesgrundlag medmindre andet er specifikt angivet.

Kvalitetsvurdering

Vurderingen af om en plejefamilie har fornøden kvalitet sker ud fra en samlet, faglig vurdering under hensyn til plejefamiliens karakter og målgruppe.

Kriterierne og indikatorerne under hvert tema angiver forhold, som socialtilsynet *skal* vurdere kvaliteten i plejefamilien ud fra. Bedømmelse af indikatorer og kriterier skal understøtte socialtilsynets vurdering af plejefamiliens kvalitet. Socialtilsynet *kan* inddrage andre forhold i kvalitetsvurderingen, som vurderes at være relevante for kvaliteten inden for rammerne af temaet.

Socialtilsynet skal ved godkendelse bedømme *alle* indikatorer i kvalitetsmodellen og skal på den baggrund kunne stå inde for, at plejefamilien har den fornødne kvalitet i forhold til alle temaer, men socialtilsynet fastlægger selv efter en konkret vurdering i forhold til den enkelte plejefamilie, hvornår og hvor tit plejefamilien skal bedømmes i forhold til de enkelte indikatorer.

Ved *godkendelse* af plejefamilier skal socialtilsynet tage stilling til, om det er sandsynligt, at plejefamilien vil kunne levere den fornødne kvalitet i indsatsen. Ved det *driftsorienterede tilsyn* skal socialtilsynet vurdere, om kvaliteten i plejefamilien i praksis er tilstrækkelig.

Der anvendes derfor forskellige systematikker for, hvordan indikatorer og kriterier bedømmes ved henholdsvis godkendelse og driftsorienteret tilsyn.

Der er ingen automatik i forhold til, hvilke følger eventuelt lav opfyldelse på enkelte områder skal have, ligesom der ikke er fastsat en grænseværdi for fornøden kvalitet.

Bedømmelse af kvalitetsmodellens indikatorer og kriterier ved godkendelse

Ved godkendelse af plejefamilier skal socialtilsynet vurdere, om det er sandsynligt, at plejefamilien vil kunne levere den fornødne kvalitet i indsatsen inden for temaerne. Dette gøres på baggrund af en vurdering af plejefamiliens forudsætninger for og forventede evne til at opfylde kvalitetsmodellens indikatorer og kriterier.

Socialtilsynet skal foretage en bedømmelse af alle indikatorer i kvalitetsmodellen. For hver indikator bedømmes ved socialtilsynets godkendelse af tilbuddet et af følgende:

- Plejefamilien forventes at kunne opfylde indikatoren
- Plejefamilien forventes ikke at kunne opfylde indikatoren.

Bedømmelsen af indikatorerne understøtter vurderingen af kriterierne, hvilket resulterer i en skriftlig vurdering for hvert tema.

Kvalitetsvurderingen på temaniveau indberettes til Tilbudsportalen, hvis plejefamilien godkendes.

Bedømmelse af kvalitetsmodellens indikatorer og kriterier ved driftsorienteret tilsyn

Ved det driftsorienterede tilsyn skal socialtilsynet vurdere, om plejefamilien fortsat har fornøden kvalitet. Her skal eksisterende praksis og konkrete resultater for barnet/børnene indgå i socialtilsynets vurdering af kvaliteten i plejefamilien.

Ved det driftsorienterede tilsyn bedømmes indikatorerne efter følgende skala:

I meget høj grad opfyldt	(5)
I høj grad opfyldt	(4)
I middel grad opfyldt	(3)
I lav grad opfyldt	(2)
I meget lav grad opfyldt	(1)

Bedømmelsen af indikatorerne understøtter vurderingen af kriterierne, hvilket resulterer i en samlet, skriftlig kvalitetsvurdering for hvert tema.

Hver indikator gives i forlængelse af den skriftlige bedømmelse en værdi (score) for opfyldelsesgraden. Ud fra den værdi, som indikatorerne er givet, udregnes der automatisk en samlet værdi for opfyldelsesgraden for henholdsvis hvert kriterium og hvert tema. Værdien udregnes som et gennemsnit af henholdsvis indikatorernes og kriteriernes værdier. Det samlede resultat af denne talmæssige bedømmelse udtrykkes grafisk i form af et ”spindelvæv”.

Den skriftlige kvalitetsvurdering på temaniveau indberettes til Tilbudsportalen.

Spindelvævet indberettes ikke til Tilbudsportalen. Det giver overblik over kvalitetsvurderingen inden for hvert tema og bruges i dialogen med plejefamilien om at fastholde og udvikle kvaliteten fremadrettet.

Temaer, kriterier og indikatorer beskrives nærmere i det følgende.

Tema: Uddannelse og beskæftigelse

Et centralt formål med indsætter i forhold til børn og unge er, at de inkluderes i samfundslivet. Et væsentligt led i dette er at understøtte barnets eller den unges skolegang, mulighed for at gennemføre en uddannelse og komme i beskæftigelse.

Det er væsentligt, at plejefamiliens indsætter er rettet imod dette formål og understøtter, at barnet får en god skolegang socialt og fagligt. Herunder at plejefamilien med udgangspunkt i de mål, der er for barnet, og under hensyn til barnets behov og forudsætninger, stimulerer barnets udvikling og læring. For børn under den skolepligtige alder er dagtilbud et væsentligt element i forhold til barnets udvikling og læring.

Dette med henblik på at understøtte barnets parathed og muligheder i forhold til skole, uddannelse og/eller beskæftigelse. Desuden er det vigtigt, at plejefamilien indgår aktivt i de samarbejdsrelationer, der er nødvendige for at understøtte, at målene for barnets eller den unges skolegang, uddannelse og/eller beskæftigelse opnås.

Kriterium 1: Plejefamilien støtter barnet i at udnytte sit fulde potentiale i forhold til skolegang, uddannelse og beskæftigelse

Indikator 1.a: Barnet er i dagtilbud, grundskoletilbud, uddannelsesstilbud eller beskæftigelse.

Indikator 1.b: Barnet har et stabilt fremmøde i sit dagtilbud, grundskoletilbud, uddannelsesstilbud eller beskæftigelse.

[Indikator 1.c: Plejefamiliens indsats understøtter barnets læring i relation til dets dagtilbud, skolegang eller uddannelse.](#)

Tema: Selvstændighed og relationer

Et centralt mål med indsatsen i plejefamilier er at bidrage til, at barnet i så høj grad som muligt indgår i sociale relationer og får opbygget kompetencer til at leve et selvstændigt voksenliv i overensstemmelse med egne ønsker og behov.

Et væsentligt led heri er, at plejefamilien medvirker til, at barnet sikres mulighed for personlig udvikling og aktiv deltagelse i netværk og sociale aktiviteter, herunder netværk og relationer på sociale medier, samt at plejefamilien understøtter barnet i at deltage i fritidsaktiviteter. Det er vigtigt, at plejefamilien medvirker til, at barnet opnår de kompetencer, som dette kræver.

Det er væsentligt, at plejefamilien understøtter disse mål, og at det afspejles i plejefamiliens åbenhed mod og involvering i det omkringliggende lokal- og civilsamfund.

Det er ligeledes centralt for barnets eller den unges selvstændighed og relationer, at plejefamilien understøtter barnets relationer til forældre, søskende, øvrig familie og netværk, herunder til venner. Det er i den sammenhæng væsentligt, at barnet har en fortrolig relation til en eller flere voksne, der har en positiv betydning for barnets liv.

Kriterium 2: Plejefamilien styrker barnets kompetencer til at indgå i sociale relationer og opnå selvstændighed

Indikator 2.a: Barnet indgår i sociale aktiviteter i det omgivende samfund.

Indikator 2.b: Udgået.

Indikator 2.c: Udgået.

Indikator 2.d: Barnet har en fortrolig relation til en eller flere voksne, der har en positiv betydning for barnets liv.

Kriterium 3: Plejefamilien støtter barnet i at skabe og opretholde stabile og konstruktive relationer til familie og netværk

Indikator 3.a. gælder ikke plejefamilier, der alene er godkendt til at have børn i aflastning efter § 52, stk. 3, nr. 5, i lov om social service.

Indikator 3.a: Barnet har kontakt og samvær med sin familie, herunder søskende, og med netværk i overensstemmelse med det, som er aftalt og planlagt med anbringende kommune.

Indikator 3.b: Plejefamilien samarbejder med og inddrager barnets forældre i overensstemmelse med det som er aftalt og planlagt med anbringende kommune.

Tema: Målgruppe, metoder og resultater

Det er afgørende for kvaliteten i en plejefamilie, at plejefamiliens indsats medvirker til at sikre barnets trivsel og resulterer i den ønskede udvikling for barnet.

Det er væsentligt, at plejefamilien imødekommer barnets behov og bidrager til, at de mål, der er opstillet i barnets handleplan for barnets udvikling og trivsel i plejefamilien, opnås.

Kriterium 4: Plejefamilien bidrager aktivt til at opnå de mål, der er for barnets ophold i plejefamilien

Indikator 4.a: Plejefamilien kender de mål, der er opstillet for anbringelsen eller aflastningsopholdet, i barnets handleplan.

Indikator 4.b: Plejefamilien kan redegøre for, hvordan de understøtter opfyldelsen af de mål, der er for barnets anbringelse eller aflastningsophold i plejefamilien.

Tema: Sundhed og trivsel

Et væsentligt element for barnets udvikling er, at plejefamilien understøtter barnets fysiske og mentale sundhed og trivsel.

Det er herunder vigtigt, at plejefamiliens viden og indsats i forhold til barnets sundhed og trivsel modsvarer barnets alder og behov. Det kan for eksempel være i forhold til kost og motion, rygning og alkohol samt uhensigtsmæssig brug af rusmidler. Det kan også være i forhold til barnets færden på sociale medier.

Derudover skal plejefamilien som væsentligt, overordnet element af kvaliteten respektere og sikre barnets medinddragelse, medbestemmelse og indflydelse i hverdagen i plejefamilien. Heri ligger blandt andet, at plejefamilien understøtter barnets selvverd og trivsel ved, at barnet føler sig hørt, respekteret og anerkendt som person og som en del af familien. For specialiserede plejefamilier desuden, at de anvender fysisk guidning og afværgehjælp under hensyn til og med respekt for barnets ret til personlig integritet og selvbestemmelse, og at de følger op herpå med henblik på løbende læring og forbedring af indsatsen.

Kriterium 5: Plejefamilien understøtter barnets medbestemmelse og indflydelse på eget liv og hverdagen i plejefamilien

Indikator 5.a: Barnet bliver hørt, respekteret og anerkendt af plejefamilien.

Indikator 5.b: Barnet inddrages i og har indflydelse på beslutninger vedrørende sig selv og på hverdagen i plejefamilien i overensstemmelse med alder og modenhed.

Kriterium 6: Plejefamilien understøtter barnets fysiske og mentale sundhed og trivsel

Indikator 6.a: Barnet trives i plejefamilien.

Indikator 6.b. gælder ikke for plejefamilier, der alene er godkendt til at have børn i aflastning efter § 52, stk. 3, nr. 5, i lov om social service.

Indikator 6.b: Barnet har med støtte fra plejefamilien adgang til relevante sundhedsydelser.

Indikator 6.c: Plejefamiliens viden og indsats vedrørende barnets fysiske og mentale sundhed modsvarer barnets alder og behov.

Indikator 6.d. gælder kun specialiserede plejefamilier, der er godkendt som generelt egnede af socialtilsynet efter § 5, stk. 1, i lov om socialtilsyn.

Indikator 6.d: Den specialiserede plejefamilie følger op på eventuel anvendelse af fysisk guidning og afværgehjælp med henblik på løbende læring og forbedring af deres indsats.

Tema: Familiestruktur og familiedynamik (Organisation og ledelse)

Plejefamiliens familiestruktur og familiedynamik er væsentligt at have fokus på for at sikre, at familien kan og har overskud til at bidrage til at give barnet kontinuitet i opvæksten og mulighed for at vokse op i et trygt omsorgsmiljø.

Plejefamiliens familiestruktur udgør de grundlæggende rammer for barnet. Familiestrukturer kan være meget forskellige. Det væsentlige er, at familiestrukturen understøtter barnets trivsel og behov. Familiestrukturer kan komme til udtryk ved for eksempel samlivsforhold, antal egne og sammenbragte børn, særlige forhold omkring egne børn, beskæftigelsesforhold, fritidsaktiviteter, plejefamiliens sundhedssituation samt støtte fra familie og nærmiljø.

Familiedynamikken afspejles i det indbyrdes samspil i familien og er afgørende både for barnets trivsel og udviklingsbetingelser og for familiens trivsel og udvikling. Familiedynamik kan for eksempel komme til udtryk i samspil, relationer, kommunikation og refleksion over egen dagligdag.

Kriterium 7: Plejefamilien tilbyder barnet trygge og stabile rammer

Indikator 7.a: Udgået.

Indikator 7.b: Plejefamiliens familiestruktur er hensigtsmæssig i forhold til at give barnet trygge og stabile rammer.

Indikator 7.c: Plejefamiliens familiedynamik er hensigtsmæssig i forhold til at give barnet trygge og stabile rammer.

Tema: Kompetencer

Det er væsentligt for kvaliteten, at plejeforældre har de personlige, relationelle og faglige kompetencer, der er nødvendige for at sikre barnet en tryk hverdag og opvækst med nære og stabile relationer.

Det omfatter blandt andet at kunne etablere tilknytning og at kunne opdrage samt give omsorg, der modsvarer barnets alder og særlige behov, herunder at kunne anerkende og rumme barnet med dets baggrund.

Plejefamilien skal ligeledes kunne være en aktiv deltager i et samarbejde med andre, der er involveret omkring barnet.

Kriterium 8: Plejefamilien har relevante kompetencer i forhold til at varetage opgaven som plejefamilie

Indikator 8.a: Plejefamilien kan etablere og fastholde tilknytning til barnet.

Indikator 8.b: Plejefamilien kan drage omsorg for barnets særlige behov, udvikling og opdragelse.

Indikator 8.c: Plejefamilien bidrager aktivt og konstruktivt til samarbejdet med anbringende myndighed og andre professionelle omkring barnet.

Indikator 8.d: Plejefamilien har fokus på kontinuerligt at udvikle nødvendige kompetencer i forhold til plejeopgaven.

Tema: Økonomi: Udgået

Kriterium 9: Udgået

Indikator 9.a: Udgået.

Tema: Fysiske rammer

Plejefamiliens hjem udgør rammen om livet i plejefamilien. Det er derfor væsentligt, at omgivelser, indretning, faciliteter og boligens stand understøtter barnets trivsel, tryghed og sikkerhed samt er velegnede i forhold til barnets ønsker og behov. Det er herunder vigtigt, at de fysiske rammer afspejler, at det også er barnets hjem. Endvidere at de fysiske rammer inde og ude understøtter barnets mulighed for at opretholde sociale relationer, giver barnet relevante udfoldelsesmuligheder og sikrer barnets ret til privatliv.

Kriterium 10: De fysiske rammer understøtter barnets udvikling og trivsel

Indikator 10.a: Barnet trives i de fysiske rammer.

Indikator 10.b: Plejefamiliens hjem og omgivelserne tilgodeser barnets behov og giver barnet vedvarende udfoldelsesmuligheder.

Indikator 10.c. gælder ikke plejefamilier, der alene er godkendt til at have børn i aflastning efter § 52, stk. 3, nr. 5, i lov om social service.

10.c: De fysiske rammer afspejler, at det er barnets hjem.

Koncept til brug ved godkendelse af plejefamilier

Indledning

I det følgende beskrives det godkendelseskoncept, som socialtilsynet skal følge ved godkendelse af nye plejefamilier, jf. § 5 a i lov om socialtilsyn. Socialtilsynet skal følge konceptet i forbindelse med godkendelsen af ansøgere som almen plejefamilie, forstærket plejefamilie eller specialiseret plejefamilie, jf. § 66, stk. 1, nr. 1-3, i lov om social service.

Konceptet skal sikre, at socialtilsynet foretager en grundig undersøgelse af ansøgerfamilierne, herunder sikre, at kvaliteten i ansøgerfamilien afdækkes systematisk og målrettet med afsæt i § 6 i lov om socialtilsyn, og at godkendelsesprocessen er ensartet på tværs af de fem socialtilsyn.

Vejledning til socialtilsynets brug af godkendelseskonceptet, herunder tilrettelæggelse af grundkurset og anvendelse af redskaber, bl.a. forslag til interviewguides, fremgår af Socialstyrelsens hjemmeside, www.socialstyrelsen.dk.

Centrale elementer i godkendelseskonceptet er:

1. Grundkursus i at være plejefamilie.
2. Besøg i ansøgers hjem, herunder tre redskaber til afdækning af ansøgers kompetencer.
3. Afsluttende samtale med ansøger.

De centrale elementer beskrives nærmere i det følgende:

1. Grundkursus i at være plejefamilie

Socialtilsynet skal som led i godkendelsen tilbyde ansøgere et grundkursus i at være plejefamilie, jf. § 5 a, stk. 2, i lov om socialtilsyn. Formålet med grundkurset er at ruste ansøgerne til opgaven og give socialtilsynet informationer om plejefamiliernes kompetencer.

Grundkurset skal have et omfang svarende til to gange to grundkursusdage.

De to gange to kursusdage skal afvikles adskilt, således at ansøgerne har tid og mulighed for at reflektere over undervisningen og blandt andet inddrage egne børn i, hvad det indebærer at være plejefamilie.

Grundkurset skal som minimum omfatte følgende indhold:

- Familiens opgave med at drage omsorg for et plejebarns særlige behov og udvikling. Formålet er, at ansøgerne får indsigt og viden om, hvad det vil sige at være plejefamilie, hvordan de kan skabe trygge og stabile rammer samt at forstå, hvilke forandringer et plejebarn vil betyde for familiestrukturen og familiodynamikken
- Børns udvikling og betydningen af omsorgssvigt. Formålet er, at ansøgerne får indsigt og viden om børns udvikling, betydningen af omsorgssvigt og udviklingstraumer, betydningen af tilknytning og mentalisering, inddragelse og selvbestemmelse samt betydningen af skolegang, uddannelse og beskæftigelse
- Samarbejde med plejebarnets netværk og andre relationer. Formålet er, at ansøgerne får indsigt og viden om betydningen af at støtte barnet i at blive en del af fællesskaber og netværk i dagligdagen samt støtte barnet i kontakten til den biologiske familie og øvrige sociale relationer
- Samarbejde med offentlige myndigheder og fagpersoner. Formålet er, at ansøgerne får indsigt og viden om de lovgivningsmæssige rammer for plejefamiliens arbejde, herunder rettigheder og pligter i kontakten og samarbejdet med offentlige myndigheder og fagpersoner.

Grundkurset er en integreret del af godkendelsesprocessen, hvilket blandt andet indebærer, at oplysninger om ansøgers kompetencer fra deltagelse i grundkurset indgår i socialtilsynets samlede vurdering af ansøgers forudsætninger og forventede evne som plejefamilie. Socialtilsynene indsamler således viden om ansøgerne under grundkurset, som de inddrager i vurderingen af ansøgerne. Oplysningerne kan blandt andet vedrøre

ansøgers engagement, forståelsen for det underviste, refleksioner på baggrund af undervisningen, adfærd, kommunikation, kropssprog og sociale kompetencer observeret under gennemførelsen af grundkurset.

2. Besøg i ansøgers hjem

Socialtilsynet skal som led i godkendelsen aflægge minimum to besøg i ansøgers hjem. Det ene besøg skal aflægges inden påbegyndelse af grundkurset. Det andet besøg skal aflægges efter, at ansøger har gennemført de første to kursusdage i grundkurset. Formålet med de to besøg i ansøgers hjem er blandt andet at observere familiens samspil i det hjem, hvor et eventuelt plejebarn skal bo, at afdække ansøgers mentaliseringsressourcer og at afdække ansøgers egne hjemmeboende børns perspektiver på, hvordan det er at være barn i familien.

I forbindelse med besøgene skal socialtilsynet anvende tre redskaber, som understøtter afdækning og vurdering af ansøgers forudsætning og forventede evne til at levere den fornødne kvalitet som plejefamilie, jf. § 6 i lov om socialtilsyn.

Formålet med redskaberne er at sikre, at socialtilsynet foretager en grundig undersøgelse, som er vidensbaseret, systematisk og ensartet på tværs af de fem socialtilsyn.

2.1 Redskab til afdækning af ansøgers mentaliseringsressourcer

Redskabet til afdækning af plejeforældres mentaliseringsressourcer er udviklet til at afdække kommende plejeforældres ressourcer og sårbarheder til brug for socialtilsynenes godkendelse af plejefamilier. Ved ”mentaliseringsressourcer” forstås evnen til at have opmærksomhed på indre mentale tilstande hos sig selv og hos andre, især i forbindelse med forklaring af adfærd.

Redskabet består overordnet af følgende elementer:

- *Mentaliseringsinterview*: Et semistruktureret interview, som eksplicit fordrer, at ansøger mentaliserer over følgende relationelle kontekster:
 - 1) Egne tilknytningserfaringer og betydningen af disse for det potentielle plejeforældreskab.
 - 2) Relationen til egne børn eller andre former for omsorgsrelationer, herunder forestillinger om det potentielle plejeforældreskab.
 - 3) Relationen til en eventuel samlevende partner.
- *Mentaliseringsanalyse*: I analysen af interviewet identificeres kendetegn for gode versus begrænsede mentaliseringsressourcer.

Mentaliseringsinterview

Ansøgeren eller ansøgerne interviewes hver især med et mentaliseringsinterview. Interviewet gennemføres uden tilstedeværelse af børn. Hvis der er tale om et par, interviewes ansøgerne hver for sig. Interviewet optages auditivt, så konsulentens ud fra en risikovurdering efterfølgende kan afdække kendetegn for mentaliseringsressourcer og sårbarheder i ansøgers refleksioner visse spørgsmål i det omfang dette vurderes at være påkrævet.

Mentaliseringsanalyse

Interviewet skal danne grundlag for en samlet vurdering af mentaliseringsressourcer og sårbarheder hos ansøgeren. Til dette formål kan nedenstående tjekliste anvendes til en risikobaseret vurdering af mentaliseringsressourcer og sårbarheder.

Der arbejdes risikobaseret med analysen forstået således, at konsulentens kan lytte til svarene på spørgsmål, hvor konsulentens under interviewet evt. vurderede, at der kunne identificeres tvivl om mentaliseringsressourcer og -sårbarheder.

Tjekliste til en risikobaseret vurdering af mentaliseringsressourcer

<i>Mentaliseringsressourcer</i>	Nej	Delvist	Ja	Eksempler og begrundelser
Ansøgeren sætter ord på egne og andres mentale tilstande?				
Ansøgeren er nysgerrig og interesseret i mentale tilstande og udviser en passende grad af ydmydighed (ikke skråsikker)				
Ansøgeren forbinder egne og andres mentale tilstande med sin egen eller andres adfærd (" Ser bagom ")				
Ansøgeren anerkender at man kan have forskellige perspektiver og forstår at man også i sig selv kan rumme forskellige, modstridende følelser og tanker (ambivalens)				
Ansøgeren viser en forståelse af hvordan andre påvirkes af ens egne mentale tilstande og omvendt (smitter hinanden)				
Ansøgeren udtrykker en forståelse af et udviklingsperspektiv ; at ting ændrer sig over tid og at man kan ændre forståelse				
Konsulenten oplever ansøgeren som reflekteret og relevant i kontakten, og ser en sammenhæng imellem det der siges og det non-verbale				
<i>Mentaliseringsårbarheder</i>				
Ansøgeren taler primært om ydre forhold og har svært ved at gøre sig realistiske og nuancerede refleksioner om de udfordringer der kan opstå i plejeforældreskabet				
Interviewet bærer præg af modsigelser , forvirring og mangel på sammenhæng og troværdighed				
Ansøgeren taler nedgørende og fjendtligt , beskriver irrationelle tanker, udtrykker afmagt og hjælpeløshed eller beskriver et sybiotisk forhold sine børn eller partner, med manglende afgrænsning				

Konklusioner på afdækning af mentaliseringsressourcer

Resultatet af analysen og vurderingen af interviewet indgår i godkendelsesrapporten som en del af socialtilsynets vurdering af ansøgers kompetencer i forhold til at etablere og fastholde tilknytning til et plejebarn, og drage omsorg for barnets særlige behov, udvikling og opdragelse.

2.2 Redskab til observation af familiedynamik i ansøgerfamilier

En del af formålet med godkendelsesbesøgene i ansøgerfamiliens hjem er, at tilsynet får viden om dynamikken i en ansøgerfamilie samt om familiens indbyrdes samspil, relationer, kommunikation og refleksioner over egen dagligdag.

Når man som tilsynskonsulent observerer dynamikken i en ansøgerfamilie, er det vigtigt, at man ser, hvordan familien agerer, når *hele* familien er sammen om noget, eksempelvis et måltid, en opvask eller andet, som kan få familien til sammen at reflektere over deres familiedynamik, eller hvordan de som familie vil tage imod et plejebarn.

Redskabet består overordnet af følgende elementer:

- Observation i familien af samspil, relationer, kommunikation og ansøgers refleksioner over egen dagligdag
 - Observationsskemaer, som evt. blot kan udfyldes med stikord. Herefter kan skemaet bruges som afsæt for at skrive observationer og vurderinger af det observerede ind i godkendelsesrapporten.
- Observationsskemaet (nedenfor) er udviklet som et hjælperedskab, som kan anvendes i arbejdet med at observere i vurderingen af familiedynamik i en godkendelseskontekst.

Det er tanken, at man under et besøg i en ansøgerfamilie vil observere flere forskellige ting, og at tilsynskonsulenten derfor efterfølgende vil kunne udfylde flere observationsskemaer.

Observationsskema

FORHÅNDSVIDEN OG FORFORSTÅELSER	Hvilken viden har du på forhånd om ansøgerfamilien baseret på andre datakilder, eksempelvis oplysningsskema fra familien, eller hvis du har mødt familien i forbindelse med informationsdage, grundkursus eller lign. Hvordan spiller din forhåndsviden og dine forforståelser om ansøgerfamilien ind på dine fortolkninger?
OBSERVATION	Direkte registreringer af en given situation, så neutralt som muligt.
KONTEKST	Den kontekst, som en given observation optræder i. F.eks. noget de voksne eller børnene i familien har sagt eller gjort forud for eller lige efter en observation og som du mener, har betydning for observationen.
DIN TILSTEDEVÆRELSES INDFLYDELSE PÅ SITUATIONEN	Hvordan har din tilstedeværelse haft indflydelse på den givne situation?
FORTOLKNINGER	Fortolkning(-erne) af det observerede.
BIDRAG TIL BEDØMMELSE AF FAMILIE-DYNAMIK	Hvordan bidrager observationen til din samlede bedømmelse af familiedynamikken?

Konklusioner på afdækning af familiedynamik

Resultater af observation af familiedynamik indgår i godkendelsesrapporten, som en del af socialtilsynets vurdering af, hvorvidt ansøger vurderes at kunne tilbyde et plejebarn trygge og stabile rammer, og hvorvidt familiedynamikken er hensigtsmæssig i forhold til at give et plejebarn trygge og stabile rammer.

2.3 Redskab til afdækning af hjemmeboende børns perspektiver i ansøgerfamilier

Redskabet består overordnet af et interview med ansøgers børn om temaerne:

1. Hverdagen i familien
2. Relationer til forældre, søskende og øvrig familie
3. Kommunikation i familien
4. Overvejelser ift. at være plejefamilie

I de familier, hvor der er hjemmeboende børn, har redskabet til formål at sætte fokus på ansøgerens børns perspektiver på, hvordan det er at være barn/ung i netop deres familie. Redskabet skal bidrage til at belyse ansøgerfamiliers forudsætninger for at understøtte et eventuelt kommende plejebarns trivsel, udvikling og læring, og skal anvendes af socialtilsynene som led i vurderingen af ansøgerfamiliers egnethed som plejefamilie samt i vurderingen af familiens forudsætninger og forventede evne til at opfylde kriterierne i kvalitetsmodellen. Afdækningen sker i form af et interview, som foregår i ansøgers hjem.

Når barnet/den unge giver oplysninger, der kan vække bekymring

Hvis barnet/den unge fortæller noget om familien, der sår tvivl om familiens egnethed som plejefamilie, er det vigtigt at overveje, hvordan tilsynet kan gå videre med denne viden. Hvis familiens ansøgning ikke kan godkendes, skal begrundelsen for dette præsenteres for ansøgerne på en måde, hvor barnet/den unge ikke kommer i klemme. Barnet/den unges oplysninger skal behandles varsomt og barnet/den unge skal være forberedt på, hvordan tilsynet vil forvalte oplysningerne i afslaget til ansøgerne. Et afslag på en ansøgning om godkendelse som plejefamilie er en helhedsvurdering og må derfor som hovedregel ikke udelukkende bero på oplysninger fra barnet/den unge.

Selve samtalen med ansøgers hjemmeboende børn

Det er ikke et krav, at samtalen med ansøgernes barn eller børn gennemføres uden forældrenes tilstedeværelse. Samtalen bør tilrettelægges ud fra tilsynets vurdering af, hvordan der skabes mest tryghed for børnene/de unge.

Der skal tages udgangspunkt i ovenstående interview-temaer, når der tales med ansøgerfamiliers egne børn i afdækningen af børnene/de unges perspektiver på, hvordan det er at være barn/ung i netop deres familie. Under samtalen skal der tages hensyn til de deltagende børns alder og modenhed. Tidsperspektivet for samtalen vil variere i forhold til antallet af deltagere, samt hvor snakkende børnene/de unge er.

Konklusioner på hjemmeboende børns perspektiver i ansøgerfamilien

Resultatet af afdækning af egne børns perspektiver på, hvordan det er at være barn i ansøgerfamilien, indgår i socialtilsynets vurdering af ansøgers forudsætninger og forventede evne som plejefamilie.

3. Afsluttende samtale med ansøger

Forud for afgørelsen om godkendelse, jf. lov om socialtilsyn § 5, skal socialtilsynet afholde en samtale med ansøger med henblik på at drøfte socialtilsynets konklusioner på godkendelsesprocessen herunder tilsynets overvejelser om, hvilken plejefamilietype socialtilsynet vurderer, at ansøgeren kan godkendes til.

I vurderingen skal indgå ansøgernes refleksioner på baggrund af godkendelsesforløbet, herunder vurdering af egne ressourcer og begrænsninger i forhold til at drage omsorg for et plejebarns udvikling og evt. særlige behov.